

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa B. G.
przeciwko H. [...] sp. z o.o. z siedzibą w P.
o ryczałt za noclegi,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 września 2021 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 23 grudnia 2019 r., sygn. akt VIII Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 27 grudnia 2018 r., między innymi, zasądził od pozwanej H. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w P. na rzecz powoda B. G. wynikające z wyroku kwoty tytułem ryczałtów za noclegi w podróży służbowej, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 23 grudnia 2019 r., uwzględniając apelację powoda, zasądził od pozwanej kwoty wynikające z tego wyroku oraz oddalił apelację pozwanej.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku strona pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj.: (-) § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki

Spółecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. 2002 Nr 236, poz. 1991 zm.; dalej jako „rozporządzenie z 2002 r.”) i § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 67; dalej jako „rozporządzenie z 2013 r.”) w związku z art. 77⁵ § 2 k.p., przez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że powodowi przysługuje roszczenie o wypłatę ryczałtów z tytułu zagranicznych podróży służbowych sformułowane w walucie polskiej; (-) § 13 ust. 3 rozporządzenia z 2002 r. i § 20 ust. 3 rozporządzenia z 2013 r., przez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przepisy te stanowią podstawę prawną formułowania roszczenia o wypłatę ryczałtów z tytułu zagranicznych podróży służbowych w walucie polskiej, co w konsekwencji doprowadziło do ich niewłaściwego zastosowania; art. 358 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich błędne niezastosowanie i przyjęcie, że kwestia walutowości została kompleksowo uregulowana w art. 77⁵ § 2 k.p. oraz wydanych na jego podstawie rozporządzeń wykonawczych.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), tj., czy w świetle art. 358 k.c. powód będący pracownikiem jest uprawniony do formułowania roszczenia o wypłatę ryczałtów za noclegi z tytułu odbywania zagranicznych podróży służbowych w dowolnie wybranej przez siebie walucie (np. w walucie polskiej) w sytuacji, gdy podróże służbowe dotyczyły krajów, w przypadku których załączniki do rozporządzeń wykonawczych do art. 77⁵ § 2 k.p. przewidują wypłatę kwot w walutach obcych.

Powód, w odpowiedzi na skargę, wniosł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Istotnym zagadnieniem prawnym jest problem jurydyczny, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, którego wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniających wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 7-8, poz. 51). Zastrzec trzeba też, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie rozumienia przesłanki przedsądu określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., że zagadnienie prawne, o którym mowa w tym przepisie, powinno dotyczyć kwestii prawnych budzących rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Zatem podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogą stanowić wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 grudnia 2004 r., I UK 187/04, LEX nr 2721740; z 16 marca 2009 r., III UK 90/08, LEX nr 707909; z 25 stycznia 2012 r., II UK 232/11, LEX nr 1215437; z 14 marca 2012 r., I PK 185/11, LEX nr 1214540).

Zgodnie z art. 358 § 1 k.c., jeżeli przedmiotem zobowiązania podlegającego wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że

ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia wyłącznie w walucie obcej. Omawiana regulacja daje podstawę do stwierdzenia, że wierzyciel nie może domagać się spełnienia świadczenia w walucie polskiej, jeżeli świadczenie pieniężne wyrażono w walucie obcej. Rozporządzenie z 2002 r. oraz rozporządzenie z 2013 r. w sposób autonomiczny określają zasady rozliczania kosztów podróży służbowej i przyjmują, że waluta świadczenia (zapłata z tytułu rozliczenia kosztów zagranicznych podróży służbowych) nie musi odpowiadać walucie zobowiązania (ryczałtu). W tym kontekście wskazać należy, że § 13 ust. 2 rozporządzenia z 2002 r. stanowi, że za zgodą pracownika zaliczka może być wypłacona w walucie polskiej, w wysokości stanowiącej równowartość przysługującej pracownikowi zaliczki w walucie obcej. Natomiast zgodnie z ust. 3 tego przepisu, rozliczenie kosztów podróży jest dokonywane w walucie otrzymanej zaliczki, w walucie wymienialnej albo w walucie polskiej, w terminie 14 dni od dnia zakończenia podróży. Analogiczne w tej materii brzmienie mają: § 20 ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia z 2013 r., z tym że przepisy te precyzują datę, według której należy przyjąć kurs złotego w stosunku do walut obcych.

Zgodnie z art. 300 k.p., w sprawach nieunormowanych przepisami prawa pracy do stosunku pracy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli nie są one sprzeczne z zasadami prawa pracy. Odpowiednie stosowanie przepisu polega na jego zastosowaniu wprost bądź z pewnymi modyfikacjami uwzględniającymi specyfikę normy z odesłania, bądź wreszcie na odmowie jego zastosowania ze względu na jego bezprzedmiotowość lub sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla tych stosunków, do których miały być stosowane odpowiednio. Skoro omawiane regulacje aktów wykonawczych przewidują możliwość rozliczenia kosztów podróży służbowej (dla której ustalany jest ryczałt w walucie obcej) w walucie polskiej, to w tej materii art. 358 § 1 k.c. nie może mieć zastosowania.

Nie budzi zatem wątpliwości, że rozliczenie kosztów zagranicznych podróży służbowych może być formułowane i zasądzane w walucie polskiej.

Dodać też należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 maja 2021 r., w sprawie II PSKP 65/21 (niepublikowanym), w którym strona pozwana była H. [...] sp.

z o.o. z siedzibą w P. (wnosząca niniejszą skargę), podkreślił, że wskazane wyżej przepisy rozporządzenia z 2002 r. i rozporządzenia z 2013 r. wskazują walutę ryczału z tytułu noclegów w podróży zagranicznej (waluta zobowiązania). Jest to waluta obca państwa noclegu. Nie określają natomiast sposobu wyboru waluty, w której należy rozliczyć (wyplacić) ryczałt za nocleg w podróży służbowej (waluta świadczenia), ograniczając się do stwierdzenia, że może być to waluta zaliczki, waluta wymienialna albo waluta polska. Dalej wskazano, że odpowiednie zastosowanie art. 358 § 1 k.c. – a więc niesprzeczne z zasadami prawa pracy - do żądania pracownika kierowcy wypłaty ryczałtów z tytułu noclegów w podróży służbowej poza granicami kraju w walucie polskiej, w przypadku gdy pracodawca nie zapewnił mu bezpłatnego noclegu, ani nie poinformował go, przed upływem terminu zapłaty ryczału, o walucie, w której ryczałt za nocleg zostanie wypłacony, nie może prowadzić do oddalenia powództwa pracownika z tego powodu, że żądanie zapłaty zostało w nim określone w walucie polskiej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 2 oraz art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).